

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2003/23 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2010/19

Karar Günü:29.4.2010

R.G. Tarih-Sayı:18.05.2010-27585

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Mehmet ERTEN'nin katılımıyla 22.10.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında,

'Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Milliyetçi Hareket Partisi 2002 yılı gelirleri toplamının 34.640.973.551.499.- lira ve giderleri toplamının 29.295.758.718.603.- lira olduğu, 5.345.214.832.896.- liranın nakit mevcudu olarak 2003 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin 2002 yılı gelirleri 28.894.080.612.154.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 630.514.000.000.- lirası aidat geliri, 38.400.000.000.- lirası demirbaş satış geliri, 23.394.879.390.000.- lirası bağış, 3.996.237.034.121.- lirası banka geliri, 814.598.188.033.- lirası 2001 yılından devreden nakit mevcudundan, 19.452.000.000.- lirası sair gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkezin 2002 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2002 yılı gelirleri 5.746.892.939.345.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 228.415.668.240.- lirası aidat geliri, 1.400.000.000.- lirası satış geliri, 17.255.500.000.- lirası eğlence şölen geliri, 5.405.384.690.304.- lirası bağış, 66.600.200.238.- lirası 2001 yılından devreden nakit, 27.836.880.563.- lirası banka gelirlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2002 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2002 yılı giderleri 24.020.617.665.480.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 8.558.796.213.679.- lirası duran varlık yatırım (demirbaş) gideri, 337.722.619.190.- lirası araştırma, geliştirme ve eğitim giderleri, 1.632.048.230.230.- lirası genel giderler, 653.896.567.191.- lirası personel giderleri, 66.111.933.782.- lirası seyahat giderleri, 55.860.791.001.- lirası bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderler, 423.531.293.823.- lirası şölen eğlence giderleri, 11.989.874.619.173.- lirası seçim giderleri ve 302.775.397.411.- lirası taşıt giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2003 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 4.873.462.946.674.- liradır.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi'nin 2002 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri 'Belgelendirme' kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde '*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır*' şeklinde tarif yapılmış ve 'Fatura Kullanma Mecburiyeti' başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2002 yılı için 18.175.341.-lira) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

'Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır' ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, 'Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir' ve 76 ncı maddesinde de, 'Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir' hükümleri yer almıştır.

1- Aşağıdaki belirtilen harcama Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, 'Reala ait harcama kalemlerindeki traş bıçağı, traş sabunu diş fırçası ve macunu gibi ihtiyaç maddeleri kişisel harcama değil, parti genel merkezinin (parti amacına yönelik) seyahat görevi için yapılan harcamasıdır.

Bu malzemeler, görevli olarak Ankara dışına çıkılan seyahatlerde kullanılmak üzere parti personeli için alınmış ihtiyaç malzemeleridir.

Seyahat görevi olan ya da olmayan partinin bordrolu personeli için; bu tür malzemelerin alınmasında (personele yapılan aynı ödemelerde) yasal engel bulunmamaktadır.' şeklinde cevap vermişlerdir.

Söz konusu harcamanın içeriğinden yapılan bu giderlerin kişisel olduğu, parti amacına yönelik harcama olmadığı açıktır. Bu nedenle 220.507.000.- liranın Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

Özel Harcamalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Faturayı düzenleyen	Fatura(Fiş) tarih ve no	İçerik	Tutar
7.5.2002/161	Real	7.5.2002/502933	Traş bıçağı, traş sabunu, diş fırçası vb.kişisel ihtiyaç maddeleri	220.507.000

2- Telefon gecikme bedelleri ile su ve telefon cezaları Parti bütçesinden ödenmiştir.

Telefon Gecikme Bedelleri

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Tutar
22.4.2002/130	Telsim gecikme bedeli	16429056
22.5.2002/191	Türk Telekom gecikme bedelleri	17391950
31.5.2002/208	Türk Telekom gecikme bedelleri	16800000
21.6.2002/253	Türk Telekom gecikme bedelleri	9097152
28.6.2002/267	Türk Telekom gecikme bedelleri	20475408
29.7.2002/333	0 522 216 72 45 ve 0.522.214 80 29 numaralı telefonların gecikme bedelleri	14612160
25.11.2002/619	Turkcell gecikme bedeli	2134933
20.12.2002/656	Türk Telekom gecikme bedeli	9610000
23.12.2002/660	Türk Telekom gecikme bedelleri	33644000
26.12.2002/662	Türk Telekom gecikme bedeli	41216000

181.410.659

Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
----------------------------	--------------------------------	-----------------	---------------

17.1.2002/11	17.1.2002/131688	Su cezası ve cezanın kdv.si	396681000
25.4.2002/137	25.4.2002/907780	Su cezası ve cezanın kdv.si	3105000
29.7.2002/333	29.7.2002/2	İptal edilen telefon abonesinin ceza ve temerrütü	72659535

472.445.535

Parti sorumlularınca, Partinin abone olduğu çok sayıda telefon hattı mevcut olduğu, faturaların partiye geç intikali ya da faturasının gelmemesi sebebiyle sehven süresinde ödenemeyen faturaların gecikme bedeli olduğu ifade edilmiştir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme bedelleri ile cezalar parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme bedelleri ile cezalardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

3- 198.842.862.-lira vade farkı Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, '*Civtaş A.Ş.nin 30/02/2002 Tarih 521377 numaralı faturası aldığımız malzemelerle ilgili vade farkı faturasıdır. Firma süresinde yapılmayan ödemelere vade farkı uygulamaktadır. Genel Merkez İnşaatının maliyet gideridir. Vade farkı uygulaması bizim nakit akışındaki programımızın aksamamasından kaynaklanmaktadır. Kasada para olmadığı için bu vade farkı partimiz tarafından kabul edilerek gecikmeli ödeme yapılmıştır.*' şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak vade farkı parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin ödemeleri zamanında yapmamaları sonucu oluşan vade farkından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödeme kişisel sorumluluk kapsamındadır.

4- 22.10.2002/553 yevmiyede 10.255.845.000.- liralık Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü Toplu Gönderi Ücret İndirim belgesinin aslı olmadan PTT tasdikli aslı gibidir fotokopisine istinaden ödeme yapılmıştır.

Parti sorumluları, '*10.255.845.000 liralık posta işletmesi Genel Müdürlüğü Toplu Gönderi Listesinin ücret indirim belgesinin aslı sürekli lazım olduğu için partimizde saklanmaktadır. O sebeple fotokopisi verilmiştir. İadesi şartı ile aslı ekte sunulmuştur.*' şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti sorumlularının gönderdiği Toplu Posta Gönderilerine Ücret İndirimi Uygulanması Sözleşmesi ile Toplu Posta Gönderileri İndirim Tarifesidir. Oysa aslı bulunmayan Toplu Gönderi Ücret İndirim belgesidir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2002 yılı için 18.174.341.- lira) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı

belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle Toplu Gönderi Ücret İndirim belgesinin PTT tasdikli aslı gibidir fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Sonuç olarak, parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan giderlerin parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 11.329.051.056.- lira ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2002 yılı giderleri 5.275.141.053.123.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 245.349.466.252- lirası duran varlık yatırım (demirbaş) gideri, 14.126.004.159.- lirası araştırma, geliştirme ve eğitim giderleri, 2.843.675.370.810.- lirası genel giderler, 111.548.582.150.- lirası personel giderleri, 101.457.154.148.- lirası seyahat giderleri, 156.064.197.182.- lirası bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderler, 78.295.414.890.- lirası şölen eğlence giderleri, 1.707.455.816.692.- lirası seçim giderleri ve 17.169.046.840.- lirası taşıt giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 471.751.886.222.- liradır.

Partinin il örgütlerinin 2002 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2002 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, Parti'nin 2002 yılı içinde edindiği 527.427.878.200.- lira tutarındaki taşınır malın (demirbaş) Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 11.329.051.056.- lira (11.329.- YTL) karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 2002 yılı kesinhesabında gösterilen 34.640.973.551.499.- lira gelir, 29.295.758.718.603.- lira gider ile 5.345.214.832.896.- lira nakit devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

29.4.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN	Fettah OTO

Esas Sayısı:2003/23 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2010/19

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Engin YILDIRIM